

Napolyon Dayım

04.01.2018

Iraj Pezeshkzad...

Tahran'da 1928'de doğdu.

Hakimlik yaptı... Diplomatiği yaptı...

1973'te yazdığı kitapla dünya çapında üne kavuştu:

"Napolyon Dayım."

Fars edebiyatının başyapıtları arasına giren kitap İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça gibi dillere çevrildi.

Konusu toplumsal bir hiciv olan kitap, 1976'da 18 bölümlük dizi yapıldı.

İran İslam Devrimi'nden sonra kitap yasaklandı.

Hikaye... 1940'ların başında Tahran'da **üç ailenin** yaşadığı konakta geçiyor.

Kendini Napolyon sanan ve **sürekli entrikacı İngilizlerin kendisi aleyhine planlar yaptığını düşünen** emekli bir subayı konu ediyor.

Yazar Pezeshkzad eserinde, İran'da meydana gelen **her olayın arkasında yabancı güçleri arayan** toplumsal psikolojiyi yansıtıyor.

"Napolyon Dayım" **evrensel bir eser**. Bu sebeple... Sadece İran'ı değil, bir bakıma son dönemde yaşadığımız **Türkiye'yi de anlatıyor! Yani...**

Sürekli her taşın altında "yabancı güçleri" arayan bir **paranoyayı**...

Bunlar için... Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir; salt gerçeği onlar bilir.

Konuyu şuraya bağlayacağım:

Son İran olayları konusunda sağda ve solda kimileri **peşinen hükmü** verdi:

Yabancı güçlerin kışkırtması! (Kuşkusuz fitneci ülkeler, ABD-İsrail-Suudi Arabistan.)

İşte... Türkiye'de **politik değerlendirme yapmak** bu kadar basit-kolay!

En acısı ise... Her meseleyi (**neoliberalizmin zehirlediği bilinçle**) etnik-inanç temelli analiz etmeleri! Pozitivizm/olguculuk unutuldu. Olayın **iktisadi boyutu** gözardı ediliyor artık...

İran'da da **sokağa çıkıp haykıran muhalifler** sadece "dış mihrakların piyonu" olarak görülüyor.

Oysa...

İŞTE GERÇEKLER

İran'daki toplumsal hareketleri **analiz etmek** için şunları bilmeliyiz:

-**Yüksek faiz verme vaadiyle** mevduat toplayan "Saminü'l-Hucec", "Saminü'l-Eimme" gibi finans kuruluşları son dönemde ardi ardına battı. Binlerce insan parasını kaybetti. (Kirman, Luristan gibi eyaletlerde mayıs ayında protestolar yapıldı. Hatta Tahran'da "Arman" adlı finans kuruluşunun yöneticisi öldürüldü.)

-Bürokratların yolsuzluğu ve aldıkları astronomik maaşlar gündemden hiç düşmedi.

-**Son bütçe yasasıyla** kimi sübvansiyonların kesilmesi ve **iç güvenlik kuruluşları** ile **dini kurumların paylarının çok artırılması** insanlarda hayal kırıklığı yarattı.

-Ülkede **resmi verilere** göre yüzde 13 işsizlik ve yüzde 9 enflasyon var.

-**İran'da sorun ekonomik temelli**. Son ayaklanma **Meşhet** gibi dini ideolojik sembolizmin yoğun yaşandığı bir yerde çıktı. Bu nedenle eylemciler, **İslam Devrimi'nin Rehberi Hameney**'i de Cumhurbaşkanı **Ruhani**'yi sert ifadelerle hedef aldı.

-İran'da protestolar **yeni değil**... Örneğin, Ahmedinejat'ın 2009 yılında ikinci dönem için cumhurbaşkanı seçilmesiyle patlak veren olaylar büyük ses getirmişti. Hatırlayın: 1997-2005 yılları arasında cumhurbaşkanlığı yapan **Hatemi** döneminde de olaylar çıktı.

Yani... İran'da **ekonomik hoşnutsuzluk** yeni değil...

Bu eylemler İran'da büyük kırılmalara sebep olur mu?

Bu kararı İran yönetimi verecek! "Ekonomik reform" sözüyle ikinci kez iktidara gelen **Ruhani**'nin icraatları bu sorunun yanıtını oluşturacak. Çünkü... **Haklılık payı içerse de**, "sorunların kaynağı ABD ambargosu" denilerek fakirlik yok edilemiyor. Keza...

İran yönetiminde **1979'da devrimi yapan birinci ve ikinci nesiller** hâlâ iş başında. Ama...

Yaş ortalaması **29.4** olan İran'da **politize olmamış gençlik** ile devrim yapan kadrolar arasında düşünsel mesafe giderek açılıyor...

İran'ı sağlıklı analiz etmek şart.

"İRANİST" AZLIĞI

Tarihte belki de hiçbir ülke İran kadar **radikal değişimler** yaşamadı!

Bu ülkenin siyasi, iktisadi, kültürel tarihini yakından bilmek gerekir...

Necati Lugal (1878-1964) adını duydunuz mu?

Ya öğrencisi **Adnan Sadık Erzi** (1923-1990) adını?

Tahsin Yazıcı (1892- 1970)...

Ali Nihat Tarlan (1898- 1978)...

Faruk Sümer (1924- 1995)...

Meliha Ülker Anbarcioğlu (1923-2012)...

Ya da Toktamış Hoca'nın babası **Ahmet Ateş** (1917- 1966) adını duydunuz mu?

Pek sanmıyorum...

Hepsi "**İranist**" idi: İran'ın dillerini, tarihini bilen, eserler yazan ve çeviren bilim insanıydı.

Bugün Türkiye'de İran üzerinde çalışan kaç bilim insanımız var?

İsmail Aka ve **F. Tulga Ocak**'ı biliyorum; emekli oldular.

İlber Ortaylı var.

Bu isimlerin İran üzerinde tebliğler sunduklarını şuradan biliyorum: Roma'da 1983 yılında "**Societas Iranologica Europaea (SIE)**" kuruldu. Bu üç bilim insanı SIE üyesi seçildi.

Bir de **Osman Gazi Özgüdenli**'yi tanıyorum; Tahran'da çıkarılan **20 ciltlik** "İran Ansiklopedisi" çalışmasında bulundu.

Peki...

Türkiye'de İran üzerine çalışma yapan enstitü-araştırma merkezi var mı?

(İsrail yanlısı, İran düşmanı **FETÖ** nedeniyle) **Düne kadar yoktu...**

Yakın zamanda Ankara'da "**İran Araştırmaları Merkezi (İRAM)**" kuruldu. İran'daki son politik gelişmeleri buradan takip ediyorum. Tavsiye ederim...

YAZININ TAMAMINI OKUMAK İÇİN TIKLAYINIZ

Odatv.com

Soner Yalçın

Diğer Yazıları

Zelenski'nin oligarkları

04.03.2022

Bati'nın iki yüzlülüğü

03.03.2022

Hırsızın hiç mi suçu yok

02.03.2022

Kışkırtıcı kim

01.03.2022

Erdoğan kimin yanında

25.02.2022

Erdoğan heyecanlı

24.02.2022

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

